

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Verzoek om informatie is een wob-verzoek en geen verzoek om afschriften van op de zaak betrekking hebbende stukken ingevolge de Awb, relatie tussen openbaarheidsregime Wob en Wet politiegegevens (Wpg)

Barkhuysen, T.; Koenraad, L.M.

Citation

Barkhuysen, T., & Koenraad, L. M. (2016). Verzoek om informatie is een wob-verzoek en geen verzoek om afschriften van op de zaak betrekking hebbende stukken ingevolge de Awb, relatie tussen openbaarheidsregime Wob en Wet politiegegevens (Wpg). *De Gemeentestem*, 2016(7434), 149-153. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/46438>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/46438>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

bank heeft derhalve niet gehandeld in strijd met het verdedigingsbeginsel.

Het betoog faalt.

6. Voorts betoogt [appellant] dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat het college geen dwangsom verschuldigd is. Daartoe voert hij aan dat het college met de e-mail van 1 juli 2013 niet een mededeling heeft gedaan als bedoeld in artikel 7:13, tweede lid, van de Awb. Hij heeft de e-mail van 1 juli 2013 niet op die datum ontvangen en heeft niet kenbaar gemaakt dat hij via elektronische weg voor het college bereikbaar is. Voorts voert [appellant] aan dat de e-mail van het college van 1 juli 2013 geen mededeling als bedoeld in artikel 7:13, tweede lid, van de Awb inhoudt, nu daarin enkel is medegedeeld dat het bezwaarschrift ter afhandeling is doorgezonden aan het Servicepunt71-Juridische Zaken. Hieruit kan volgens [appellant] niet worden afgeleid dat een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Awb over het bezwaarschrift zou adviseren.

6.1. In de e-mail van 1 juli 2013 deelt het college slechts mede dat het bezwaarschrift ter afhandeling is doorgestuurd naar het Servicepunt71-Juridische Zaken. Hieruit kan niet worden afgeleid dat het college een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Awb heeft gevraagd over het bezwaar te adviseren. De e-mail is daarom geen mededeling als bedoeld in artikel 7:13, tweede lid, van de Awb. Daargelaten de stellingen van [appellant] dat hij de e-mail niet heeft ontvangen en hij niet kenbaar heeft gemaakt via elektronische weg bereikbaar te zijn, gold voor het nemen van een beslissing op bezwaar ingevolge artikel 7:10, eerste lid, van de Awb een termijn van zes weken, nu het college [appellant] niet heeft medegedeeld dat over zijn bezwaar zou worden geadviseerd door een commissie.

Het besluit van 29 mei 2013, waarbij het college op het door [appellant] ingediende Wob-verzoek heeft beslist, is verzonden op 30 mei 2013. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift liep derhalve af op 11 juli 2013 en de termijn van zes weken bedoeld in artikel 7:10, eerste lid, van de Awb liep af op 22 augustus 2013. Nu het besluit van het college van 30 september 2013, waarbij het krachtens artikel 7:10, derde lid, van de Awb de termijn om op het bezwaarschrift te beslissen voor zes weken heeft verdaagd, na afloop van de beslistermijn is genomen, komt daaraan geen betekenis toe (vgl. de uitspraak van de Afdeling van 1 juli 2015 in zaak nr. 201403217/1/A3). De termijn om op het bezwaar te beslissen liep derhalve af op 22 augustus 2013.

Het betoog slaagt in zoverre, doch leidt, gelet op het navolgende, niet tot vernietiging van de aangevallen uitspraak.

6.2. Bij fax van 23 augustus 2013 heeft [gemachtigde] namens [appellant] het college het volgende medegedeeld:

“In opgemeld dossier heb ik bij brief van 1 juli 2013 bezwaar gemaakt. Tot op heden heeft u uw besluit op dat bezwaar niet genomen, weswege ik u attendeer op het uitblijven van dat besluit en u verzoek binnen uiterlijk twee weken na heden uw beslissing aan mij kenbaar te maken bij gebreke waarvan ik namens cliënt beroep zal instellen wegens uw fictieve weigering.”

Van een ingebrekestelling als bedoeld in artikel 4:17, derde lid, van de Awb is sprake als duidelijk is dat de belanghebbende het bestuursorgaan maant om alsnog een bepaald besluit te nemen. Daarvan is sprake indien voldoende duidelijk is op welke aanvraag het geschrift betrekking heeft, dat belanghebbende zich op het standpunt stelt dat het bestuursorgaan niet tijdig op de aanvraag heeft beslist en dat belanghebbende erop aandringt dat een zodanige beslissing alsnog wordt genomen.

[appellant] heeft in de fax weliswaar vermeld dat het college nog niet op het bezwaar heeft beslist, doch stelt zich daarin niet op het standpunt dat het college niet tijdig heeft beslist. Uit de fax blijkt aldus niet dat [appellant] zich op het standpunt stelt dat het college niet binnen de geldende beslistermijn op de aanvraag heeft beslist. De fax is daarom geen ingebrekestelling als bedoeld in artikel 4:17, derde lid, van de Awb.

6.3. De rechtbank heeft terecht, zij het op onjuiste gronden, overwogen dat [appellant] het college met de fax van 23 augustus 2013 niet in gebreke heeft gesteld en het college derhalve geen dwangsom is verschuldigd.

7. Het hoger beroep is ongegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden bevestigd met verbetering van de gronden waarop deze rust.

8. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bevestigt de aangevallen uitspraak.

Gst. 2016/30

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
9 december 2015, nr. 201410427/1/A3
(Mrs. C.H.M. van Altena, N. Verheij, J.Th. Drop)
m.nt. T. Barkhuysen en L.M. Koenraad¹

(Art. 3 Wob; art. 7:18 lid 4 Awb; art. 1, aanhef en onder a, Wpg)

ECLI:NL:RVS:2015:3752

Verzoek om informatie is een wob-verzoek en geen verzoek om afschriften van op de zaak betrekking hebbende stukken ingevolge de Awb, relatie tussen openbaarheidsregime Wob en Wet politiegegevens (Wpg)

De korpschef betoogt dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de verzoeken zijn gedaan in het kader van de toepassing van art. 7:18, vierde lid, van de Awb. Dit betoog slaagt.

¹ Prof. mr. T. Barkhuysen is advocaat te Amsterdam bij Stibbe en hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Universiteit Leiden, mr. dr. L.M. Koenraad is onder meer bestuursrechter bij de Rechtbanken Den Haag en Gelderland.

Dat [wederpartij] in het beroepschrift van 19 mei 2014 te kennen heeft gegeven dat hij de verzoeken om gegevens heeft ingediend teneinde zich te kunnen verdedigen tegen de aan hem opgelegde verkeersboetes, maakt in dit geval, anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, niet dat zijn verzoeken moeten worden opgevat als verzoeken in het kader van de toepassing van art. 7:18, vierde lid, van de Awb. [wederpartij] heeft immers in zijn brieven van 16 januari 2014 expliciet vermeld dat het Wob-verzoeken zijn. Bovendien heeft de gemachtigde van [wederpartij], [gemachtigde], in de bezwaarschriften van 17 februari 2014 bevestigd dat de verzoeken zijn gedaan op grond van de Wob. Er moet van worden uitgegaan dat in het verzoek bewust is verwezen naar de Wob, nu [wederpartij] zich in de gehele procedure op het standpunt heeft gesteld dat hij een Wob-verzoek heeft gedaan (vergelijk de uitspraak van 15 april 2015 in zaak nr. 201404917/1/A3).

Uitspraak op het hoger beroep van:
[wederpartij], wonend te [woonplaats],
en
de korpschef.

Procesverloop

Bij vijf brieven van 22 januari 2014 heeft de korpschef de verzoeken van [wederpartij] om documenten aan hem te verstrekken gedeeltelijk afgewezen.

Bij besluit van 27 februari 2014 heeft de korpschef de door [wederpartij] daartegen gemaakte bezwaren ongegrond verklaard.

Bij uitspraak van 18 november 2014 heeft de rechtbank de door [wederpartij] daartegen ingestelde beroepen gegrond verklaard, het besluit van 27 februari 2014 vernietigd, de bezwaren niet-ontvankelijk verklaard en bepaald dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit. Deze uitspraak is aangehecht.

Tegen deze uitspraak heeft de korpschef hoger beroep ingesteld.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 22 oktober 2015, waar de korpschef, vertegenwoordigd door mr. J.C.M. Robbers, werkzaam bij de politie, is verschenen.

Overwegingen

1. De korpschef heeft ter zitting bij de Afdeling, onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 23 september 2015 in zaak nr. 201500449/1/A3, de Afdeling verzocht te onderzoeken of de handelwijze van de gemachtigde blijkt geeft van misbruik van een wettelijke bevoegdheid. Dit verzoek heeft de korpschef niet eerder gedaan. Weliswaar heeft de korpschef in het hogerberoepschrift in algemene zin te kennen gegeven dat indien een bevoegdheid wordt aangewend voor een ander doel dan waarvoor zij is gegeven sprake kan zijn van misbruik van recht, maar hij heeft zich niet op standpunt gesteld dat de gemachtigde van [wederpartij] in dit geval misbruik van recht heeft gemaakt. Nu de korpschef het ter zitting gedane verzoek eerder had kunnen doen en dit uit een oogpunt van een zorgvuldig en

doelmatig gebruik van rechtsmiddelen en omwille van de rechtszekerheid van de andere partij omtrent hetgeen in geschil is, had behoren te doen, dient dit wegens strijd met de goede procesorde buiten beschouwing te blijven. De Afdeling neemt hierbij in aanmerking dat, nu [wederpartij] noch zijn gemachtigde ter zitting is verschenen, hij derhalve niet op het verzoek van de korpschef heeft kunnen reageren.

2. Ingevolge artikel 7:18, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) kunnen belanghebbenden afschriften verkrijgen van de op de zaak betrekking hebbende stukken.

Ingevolge artikel 1, aanhef en onder a, van de Wet politiegegevens (hierna: Wpg) wordt in deze wet en de daarop berustende bepalingen verstaan onder politiegegevens: elk persoonsgegeven dat in het kader van de uitoefening van de politietak wordt verwerkt.

3. Bij vijf brieven van 16 januari 2014 heeft [wederpartij] de korpschef verzocht hem op grond van de Wob alle op vijf nader genoemde verkeersovertradingen betrekking hebbende documenten te verstrekken, waaronder het zaaksoverzicht, een foto van de overtrading en vijf foto's van vóór en vijf foto's van na de foto van de overtrading.

Bij de brieven van 22 januari 2014 heeft de korpschef de door [wederpartij] verzochte documenten verstrekt. Daarbij heeft hij in de zaaksoverzichten en op de foto's de politiegegevens als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van de Wpg onleesbaar gemaakt, omdat deze gegevens niet op grond van de Wob openbaar mogen worden gemaakt, aldus de korpschef.

4. De rechtbank heeft overwogen dat [wederpartij] weliswaar expliciet heeft verzocht om openbaarmaking van documenten op grond van de Wob, maar dat nu hij in zijn beroepschrift van 19 mei 2014 te kennen heeft gegeven dat hij deze documenten van groot belang acht voor zijn verdediging in het kader van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, de verzoeken dienen te worden aangemerkt als te zijn gedaan in het kader van de toepassing van artikel 7:18, vierde lid, van de Awb. Dergelijke verzoeken kunnen niet worden aangemerkt als aanvragen als bedoeld in artikel 1:3, derde lid, van de Awb en de reacties van de korpschef op die verzoeken zijn derhalve geen besluiten als bedoeld in artikel 1:3, tweede lid, van de Awb, aldus de rechtbank.

5. De korpschef betoogt dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat de verzoeken zijn gedaan in het kader van de toepassing van artikel 7:18, vierde lid, van de Awb. Dit betoog slaagt. Dat [wederpartij] in het beroepschrift van 19 mei 2014 te kennen heeft gegeven dat hij de verzoeken om gegevens heeft ingediend teneinde zich te kunnen verdedigen tegen de aan hem opgelegde verkeersboetes, maakt in dit geval, anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, niet dat zijn verzoeken moeten worden opgevat als verzoeken in het kader van de toepassing van artikel 7:18, vierde lid, van de Awb. [wederpartij] heeft immers in zijn brieven van 16 januari 2014 expliciet vermeld dat het Wob-verzoeken zijn. Bovendien heeft de gemachtigde van [wederpartij], [gemachtigde], in de bezwaarschriften van 17 februari 2014 bevestigd dat de verzoeken zijn gedaan

op grond van de Wob. Er moet van worden uitgegaan dat in het verzoek bewust is verwezen naar de Wob, nu [wederpartij] zich in de gehele procedure op het standpunt heeft gesteld dat hij een Wob-verzoek heeft gedaan (vergelijk de uitspraak van 15 april 2015 in zaak nr. 201404917/1/A3).

6. Het hoger beroep is gegrond. De aangevallen uitspraak dient te worden vernietigd. Doende hetgeen de rechtbank zou behoren te doen, zal de Afdeling de beroepen van [wederpartij] tegen het besluit van 27 februari 2014 behandelen in het licht van de daartegen aangevoerde beroepsgronden.

7. [wederpartij] betoogt dat de korpschef ten onrechte het merk en type van de auto, datum, tijd en plaats van de overtreding en zijn achternaam als politiegegevens als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van de Wpg heeft aangemerkt. De korpschef had deze gegevens op grond van de Wob aan hem moeten verstrekken en heeft ze derhalve ten onrechte onleesbaar gemaakt, aldus [wederpartij].

Indien deze gegevens al als politiegegevens aangemerkt moeten worden, dan betoogt [wederpartij] dat hij weliswaar op grond van de Wob om deze gegevens heeft verzocht, maar dat de korpschef ten onrechte geen aanleiding heeft gezien om de op hem betrekking hebbende politiegegevens op grond van de Wpg aan hem te verstrekken.

7.1. Zoals de Afdeling heeft overwogen in de uitspraak van 5 december 2012 in zaak nr. 201107020/1/A3 bevat de Wpg een uitputtende regeling voor de verstrekking van politiegegevens als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van die wet. Voor zover gegevens als politiegegevens in de zin van die bepaling moeten worden aangemerkt, is er geen plaats voor toepassing van de Wob op een verzoek om verstrekking van die gegevens. Bij de beoordeling of gegevens als politiegegevens dienen te worden aangemerkt, is onder meer bepalend of die gegevens een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon betreffen. Daarbij dient, met inachtneming van de specifieke context van plaats, tijd en aantal betrokken personen, te worden beoordeeld of die gegevens alleen of in combinatie met andere gegevens zo kenmerkend zijn voor een persoon dat deze daarmee kan worden geïdentificeerd. Bij deze beoordeling mogen alle middelen worden betrokken waarvan mag worden aangenomen dat zij redelijkerwijs door de verantwoordelijke dan wel enig ander persoon zijn in te zetten om die persoon te identificeren. Daarnaast is bij de beoordeling of gegevens als politiegegevens dienen te worden aangemerkt bepalend of die gegevens, die een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon betreffen, in het kader van de uitoefening van de politietaak worden verwerkt.

Voorts heeft de Afdeling eerder overwogen in de uitspraak van 4 februari 2015 (in zaak nr. 201309828/1/A3) dat een foto van een overtreding als thans aan de orde in zijn geheel een politiegegeven is als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van de Wet politiegegevens. Met gegevens zoals het kenteken, merk en type auto, al dan niet in combinatie met andere gegevens, zoals datum en tijdstip van de overtreding, bestaat de mogelijkheid dat identificatie van een bepaald persoon daadwerkelijk plaatsvindt. Voorts zijn het

gegevens die worden verwerkt in het kader van een politietaak, in dit geval het opsporen van verkeersovertredingen. Gelet hierop heeft de korpschef deze gegevens terecht aangemerkt als politiegegevens als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, van de Wpg. Evenzeer terecht heeft de korpschef geen aanleiding gezien om de politiegegevens aan [wederpartij] te verstrekken op grond van de Wpg, aangezien ervan moet worden uitgegaan, zoals ook onder 5 is overwogen, dat [wederpartij] zijn verzoek bewust heeft gebaseerd op de Wob en zich in de gehele procedure op het standpunt heeft gesteld dat hij een Wob-verzoek heeft gedaan.

Het betoog faalt.

8. De beroepen zijn ongegrond.

9. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het hoger beroep gegrond;
- II. vernietigt de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 18 november 2014 in zaken nrs. 14/2557, 14/2559, 14/2560, 14/2561 en 14/2563;
- III. verklaart de bij de rechtbank ingestelde beroepen ongegrond.

Naschrift

1. Op 19 november 2014 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak – onder verwijzing naar art. 3:13 BW – voor het eerst uitdrukkelijk overwogen dat een belanghebbende misbruik van (bestuursproces)recht kan maken en dat die omstandigheid kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van een rechtsmiddel (ECLI:NL:RVS:2014:4135). Sindsdien is deze (hogerberoeps)rechter om die reden meermalen niet toegekomen aan een inhoudelijke beoordeling van aan haar voorgelegde geschillen. Een overzicht.

ABRvS 23 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3967: een procedure over verstrekking van documenten in het kader van administratief beroep tegen een verkeersboete; het hoger beroep is niet-ontvankelijk. Idem: ABRvS 5 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2441 (en nr. 2489); ABRvS 6 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1401 (en nr. 1416, 1435 en 1443).

ABRvS 23 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3937: een procedure over verstrekking van documenten in het kader van bezwaar tegen een WOZ-beschikking; de rechtbank heeft het beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard.

ABRvS 16 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3829 (en nr. 3830, 3832, 3833 en 3834): diverse procedures – van de bekende ‘Dordtse veelklager’ (wie meer over deze man wil weten, kan onder meer terecht bij onze noten onder AB 2014/416 en AB 2015/334) – over uiteenlopende kwesties; de rechtbank heeft de beroepen ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard. Vergelijk ook ABRvS 17 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:395 (en nr. 396 en 397).

ABRvS 25 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3587: een procedure over verstrekking van documenten in het kader van administratief beroep tegen een verkeersboete; de recht-

bank heeft het beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard. Idem: ABRvS 22 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1255.

ABRvS 7 oktober 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3118: een procedure over een Wob-verzoek, waarbij belanghebbende nodeloos lang doorprocedeert; de rechtbank heeft het beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard. Idem: ABRvS 22 juli 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2311.

ABRvS 23 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2995: een procedure over verstrekking van documenten in het kader van bezwaar tegen een verkeersboete; de rechtbank heeft het beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard. Idem: ABRvS 5 augustus 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2446 (en nr. 2447); ABRvS 10 juni 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1824; ABRvS 27 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1620 (en nr. 1623); ABRvS 6 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1426 (en nr. 1438, 1440, 1453, 1459 en 1465); ABRvS 22 april 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1238 (en nr. 1245 en 1246).

2. Bestuursorganen hebben echter niet altijd succes met hun betoog dat een belanghebbende misbruik van (bestuursproces)recht maakt. Een overzicht. ABRvS 17 februari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:360; ABRvS 13 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:27; ABRvS 16 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3823 (en nr. 3883 en 3884); ABRvS 25 november 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3584 (en nr. 3586 en 3639); ABRvS 23 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:2997; ABRvS 18 september 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3016; ABRvS 27 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1635; ABRvS 13 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1527; ABRvS 25 maart 2015, ECLI:NL:RVS:2015:919; ABRvS 18 februari 2015, ECLI:NL:2015:426.

3. Deze noot biedt geen geschikte gelegenheid voor een grondige analyse van de redenen die de Afdeling bestuursrechtspraak hanteert voor de conclusie dat wel of juist geen misbruik van recht is gemaakt. Wij volstaan hier met drie constateringen.

Ten eerste: de meeste 'misbruik-jurisprudentie' heeft betrekking op geschillen over verstrekking van documenten in het kader van procedures over verkeersboetes. De feiten die aan de hiervoor opgesomde uitspraken ten grondslag liggen, lijken vaak dus sterk op de hierna – wederom – te bespreken Afdelingsuitspraken van 19 november 2014 (ECLI:NL:RVS:2014:4129, ECLI:NL:RVS:2014:4135 en ECLI:NL:RVS:2014:4185).

Ten tweede: die geschillen zijn aangezwengeld door enige 'dwangsommenjagers' – professionele rechtsbijstandsverleners die op basis van machtigingen procederen – die daaraan de afgelopen jaren heel veel geld hebben verdiend, geld dat eigenlijk aan de behartiging van het algemeen belang had moeten worden besteed. Precies om die reden liggen de dwangsommenjagers onder vuur en onder een procesrechtelijk vergrootglas.

Ten derde: het hangt af van de proceshouding van partijen voor welk dictum de Afdeling bestuursrechtspraak kiest. Klaagt het bestuursorgaan in hoger beroep over misbruik van recht, zonder de ter discussie staande rechtbankuitspraak op dit punt te bekritisieren (het hoger beroep is niet-ontvankelijk)? Is het hoger beroep van het bestuursorgaan juist ingegeven door de conclusie van de rechtbank over het

gedrag van de burger (de rechtbank heeft het beroep ten onrechte niet-ontvankelijk verklaard)? Of gaat het om een actie van de burger die zich niet met de conclusie van de rechtbank kan verenigen (de rechtbank heeft het beroep terecht niet-ontvankelijk verklaard). Zie ook punt 5 van deze noot.

4. De Afdelingsuitspraken van 19 november 2014 zijn besproken door C.N. van der Sluis & M.A.J. West (*Gst.* 2014/124), E. Pietermaat (*AB* 2015/93), J. Korzelijs & Y.E. Schuurmans (*JB* 2014/246), T. Barkhuysen & A.A. al Khatib (*JG* 2015/3) en ons (*Gst.* 2015/33).

Wij hebben onder meer betoogd dat belangrijke rechtsstatelijke, dogmatische en praktische bezwaren bestaan tegen de niet-ontvankelijkheid van het beroep als processuele consequentie van het oordeel dat de eisende partij misbruik van procesrecht maakt. Ons kritische betoog over de 'misbruik-jurisprudentie' berust op drie argumenten.

Ten eerste (rechtsstatelijk): de Afdeling bestuursrechtspraak ontzegt aan een belanghebbende (in de zin van art. 1:2 Awb) welbeschouwd het recht op toegang tot een onafhankelijke rechter, aangezien: (a) door de niet-ontvankelijkheid van het beroep de aanspraak op inhoudelijke toetsing van het bestreden besluit – en alles wat daaraan vooraf is gegaan – door een bestuursrechter ontvalt; en (b) moet worden aangenomen dat de weg naar de burgerlijke rechter is afgesneden. Dit is problematisch aangezien: (a) voor het niet-ontvankelijk verklaren van een beroep wegens misbruik van procesrecht geen specifieke wettelijke grondslag bestaat; terwijl (b) het recht op het voorleggen van een geschil aan een onafhankelijke rechter voortvloeit uit art. 6 EVRM, art. 47 Handvest van de grondrechten voor de EU en algemene rechtsbeginselen. Zie voor vergelijkbare kanttekeningen M. Chébt, Misbruik van procesrecht door advocaten, rechterlijke terughoudendheid en het recht op toegang tot de rechter gewaarborgd in art. 6 EVRM, *WPNR* 2015/7087.

Ten tweede (dogmatisch): de Afdeling bestuursrechtspraak velt – op zijn minst impliciet – een inhoudelijk oordeel over de handelwijze van de belanghebbende tijdens de aanvraagfase, maar zo'n oordeel verdraagt zich moeizaam met de niet-ontvankelijkheid van het beroep tegen een besluit naar aanleiding van de gewraakte handelwijze.

Ten derde (praktisch): de bestuursrechter moet ambtshalve – dus ook als geen van de strijdende partijen daarom vraagt – onderzoeken of een bij hem ingesteld beroep ontvankelijk is, aangezien het gaat om een aspect van openbare orde. Daarom behoort de bestuursrechter consequent en per individueel geval op eigen initiatief na te gaan of de eisende partij misbruik van procesrecht maakt. Het valt echter te betwijfelen of dit de bedoeling van de Afdeling bestuursrechtspraak is.

5. Rechtsoverweging 1 van de uitspraak met nr. 201410427/1 (*Gst.* 2016/30) illustreert het praktische bezwaar. Daaruit blijkt namelijk dat de Afdeling bestuursrechtspraak niet ambtshalve beoordeelt of de burger (althans diens gemachtigde) misbruik van procesrecht maakt (zie reeds punt 3 van deze noot). Anders bestaat immers geen ruimte om dit aspect buiten beschouwing te laten,

maar hoogstens om het onderzoek te schorsen of te heropenen teneinde de burger (althans diens gemachtigde) een reële gelegenheid voor een reactie op het betoog van de korpschef te bieden.

De bestuursrechter volgt die benadering ook bij beantwoording van de vraag of het bestuursorgaan een bevoegdheid gebruikt voor een ander doel dan waarvoor die bevoegdheid is verleend (en aldus handelt in strijd met art. 3:3 Awb). Bovendien beschouwt de burgerlijke rechter misbruik van recht evenmin als een aspect van openbare orde, ondanks zijn worsteling met de processuele consequenties ervan (zie punt 10 van onze noot onder *Gst.* 2015/33).

6. Wij hebben ook kritische kanttekeningen geplaatst bij de kunstgrepen waarvan de Afdeling bestuursrechtspraak zich bedient bij haar beantwoording van de vraag of een partij misbruik van procesrecht maakt.

Eerste kunstgreep: het gedrag van de eisende partij tijdens de besluitvormingsfase kan 'doorwerken' naar de beroepsfase, ook als op het procederen bij de bestuursrechter niets valt aan te merken. Kritiek: het feit dat een burger de door hem verlangde documenten op een andere manier dan via de Wob kan opvragen, betekent immers niet zonder meer dat hij de betreffende documenten op die andere wijze moet opvragen. Nog meer kritiek: het faciliteren van toezicht op en controle van het handelen van bestuursorganen bij het afhandelen van bezwaren en administratieve beroepen is op zichzelf niet onrechtmatig, als was het maar omdat de persoon die verzoekt om openbaarmaking van een document, geen eigen belang hoeft te stellen.

Tweede kunstgreep: handelingen van een gemachtigde van een eisende partij kunnen worden toegerekend aan de eisende partij, ook als die handelingen namens een andere persoon dan de eisende partij zijn verricht. Kritiek: de 'toerekeningsdoctrine' is gevaarlijk, in die zin dat het bestuursorganen uitnodigt om hem onwelgevallige personen en/of verzoeken op betrekkelijk eenvoudige wijze buiten de deur te houden. De in punt 2 van deze noot aangehaalde jurisprudentie illustreert dat bestuursorganen tegenwoordig met regelmaat snel naar het 'misbruik-wapen' grijpen.

7. Rechtsoverweging 1.1 van de uitspraak met nr. 201404547/1 (*Gst.* 2016/29) illustreert de zwakte van de eerste kunstgreep. Wie een enigszins geloofwaardig verhaal houdt over controle op het doen en laten van het bestuursorgaan waaraan het gewraakte verzoek is gericht, kan redelijkerwijs niet het verwijt krijgen dat hij misbruik van procesrecht maakt. Zo'n verwijt komt immers welbeschouwd neer op een klacht over het feit dat de Wob wordt gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze wet is bedoeld.

Daarnaast wijzen wij op het volgende. Wie tijdens een bestuurlijke voorprocedure onder verwijzing naar de Wob verzoekt om verstrekking van processtukken en erbij vermeldt dat hij de stukken in kwestie op een website wil plaatsen, doet geen '7:4-verzoek' dat leidt tot een feitelijke handeling maar een Wob-aanvraag die uitmondt in een appellabele beschikking. Zie rechtsoverweging 5 van deze uitspraak met nr. 201410427/1/A3.

7. Inmiddels moge duidelijk zijn dat het wat ons betreft de hoogste tijd is voor een goed doordachte – en

rechtsstatelijk verantwoorde – wettelijke regeling die oneigenlijk gebruik van procesrecht kan beteugelen. In zoverre verwijzen wij naar de punten 17 en 18 van onze noot onder *Gst.* 2015/33. De hiervoor afgedrukte uitspraken bevatten nog meer overwegingen die de moeite van het annoteren waard zijn. Wij weerstaan de verleiding om dat te doen, en beperken ons hier tot de stelling dat de Afdeling bestuursrechtspraak de op 19 november 2014 ingezette lijn zo snel mogelijk moet kunnen verlaten. Gelet op de noodzaak om toch ook reeds nu op te kunnen treden tegen personen die evident misbruik maken van bestuurs(proces)recht, kan de Afdeling daartoe overgaan zodra de wetgever actie heeft ondernomen. Daarop is het nu – hopelijk niet al te lang – wachten.

T. Barkhuysen en L.M. Koenraad